

**FANLARARO INTEGRATSIYA ORQALI MATN USTIDA ISHLASHNI
TAKOMILLASHTIRISH**

Mengboyeva Navro‘zoy Ashurali qizi
Boshlang‘ich ta‘lim yo‘nalishi talabasi
Erdanova Zamira Olimovna

Termiz davlat pedagogika institute “Boshlang‘ich ta‘lim ” kafedrası o‘qituvchisi
ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada ona tili darslarida matn ustida ishlash jarayonini fanlararo integratsiya asosida takomillashtirish masalalari yoritilgan. Tadqiqotning dolzarbligi zamonaviy ta‘lim tizimida o‘quvchilarning funksional savodxonligini, mustaqil fikrlashini hamda bilimlarni turli fanlar kesimida qo‘llay olish kompetensiyasini rivojlantirish zarurati bilan izohlanadi. Maqolada fanlararo integratsiya tushunchasining mazmuni, uning didaktik imkoniyatlari hamda ona tili darslarida matn bilan ishlash jarayoniga tatbiq etish yo‘llari tahlil qilingan.

Kalit so‘zlar: fanlararo integratsiya, matn ustida ishlash, ona tili darslari, kompetensiyaviy yondashuv, funksional savodxonlik, interfaol metodlar, boshlang‘ich ta‘lim.

**СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ РАБОТЫ С ТЕКСТОМ НА ОСНОВЕ МЕЖПРЕДМЕТНОЙ
ИНТЕГРАЦИИ**

Менгбоева Наврозой Ашурали кизи
студентка направления «Начальное образование»
Эрданова Замира Олимовна

**преподаватель кафедры «Начальное образование» Термезский государственный
педагогический институт**
АННОТАЦИЯ

В данной статье рассматриваются вопросы совершенствования процесса работы с текстом на уроках родного языка на основе межпредметной интеграции. Актуальность исследования обусловлена необходимостью развития у учащихся функциональной грамотности, самостоятельного мышления, а также компетенции применения знаний в разрезе различных учебных дисциплин в условиях современной системы образования. В статье раскрывается содержание понятия межпредметной интеграции, анализируются её дидактические возможности и пути внедрения в процесс работы с текстом на уроках родного языка.

Ключевые слова: межпредметная интеграция, работа с текстом, уроки родного языка, компетентностный подход, функциональная грамотность, интерактивные методы, начальное образование.

**IMPROVING TEXT-BASED LEARNING THROUGH INTERDISCIPLINARY
INTEGRATION**

Mengboyeva Navro‘zoy Ashurali qizi
Student of the Primary Education Program
Erdanova Zamira Olimovna

Teacher of the Department of Primary Education Termiz State Pedagogical Institute
ABSTRACT

This article addresses the issues of improving the process of working with texts in mother tongue lessons on the basis of interdisciplinary integration. The relevance of the study is обусловед by the need to develop students’ functional literacy, independent thinking, and the competence to apply knowledge across various academic disciplines within the modern education system. The article

explores the essence of the concept of interdisciplinary integration, analyzes its didactic potential, and examines ways of implementing it in the process of working with texts in mother tongue lessons.

Keywords: interdisciplinary integration, text-based learning, mother tongue lessons, competency-based approach, functional literacy, interactive methods, primary education.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimi tubdan yangilanib borayotgan bir davrda o'quvchilarning nafaqat bilim olishlari, balki ularni amaliyotda qo'llay olishlari, mustaqil fikrlashlari va turli hayotiy vaziyatlarda samarali qaror qabul qila olishlari muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shu nuqtai nazardan qaraganda, boshlang'ich ta'lim bosqichidayoq o'quvchilarda funksional savodxonlikni shakllantirish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, ona tili darslarida matn ustida ishlash jarayoni ushbu vazifani amalga oshirishda markaziy o'rin tutadi. Chunki matn – bu nafaqat til birliklarining yig'indisi, balki ma'no, tafakkur va kommunikatsiya vositasi sifatida o'quvchining intellektual rivojlanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Bugungi kunda ta'lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuvning keng joriy etilishi o'quvchilardan bilimlarni alohida fanlar doirasida emas, balki o'zaro bog'liq holda o'zlashtirishni talab etmoqda. Shu sababli fanlararo integratsiya ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Fanlararo integratsiya o'quvchilarning bilimlarini tizimli ravishda shakllantirish, ularning dunyoqarashini kengaytirish hamda turli fanlar o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni anglashlariga yordam beradi. Bu esa o'z navbatida matn ustida ishlash jarayonini yanada mazmunli va samarali tashkil etish imkonini yaratadi.

Ona tili darslarida matn ustida ishlash an'anaviy ravishda o'qish, tushunish, tahlil qilish va qayta ifodalash kabi bosqichlarni o'z ichiga oladi. Biroq zamonaviy pedagogik yondashuvlar ushbu jarayonni yanada boyitishni, uni boshqa fanlar bilan uyg'unlashtirishni taqozo etmoqda. Masalan, tabiiy fanlar bilan integratsiya orqali o'quvchilar matn mazmunini real hayotiy jarayonlar bilan bog'lash imkoniyatiga ega bo'ladilar, matematika bilan integratsiya esa mantiqiy fikrlashni rivojlantirishga xizmat qiladi. Ijtimoiy fanlar bilan integratsiya esa o'quvchilarning ijtimoiy ongini, tarixiy tafakkurini va madaniy qarashlarini shakllantirishga yordam beradi.

Shu jihatdan qaraganda, fanlararo integratsiya asosida matn ustida ishlashni takomillashtirish masalasi ilmiy va amaliy jihatdan muhim ahamiyatga ega. Mazkur yondashuv o'quvchilarning matn chuqurroq anglashlariga, undagi asosiy g'oyani ajratib olishlariga, tahlil va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Bundan tashqari, integratsiyalashgan darslar o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi, ularni faol ishtirok etishga undaydi hamda mustaqil izlanishga yo'naltiradi.

Hozirgi vaqtda pedagogik amaliyotda matn ustida ishlash jarayonida interfaol metodlar, muammoli ta'lim texnologiyalari, loyiha asosida o'qitish va raqamli vositalardan keng foydalanilmoqda. Biroq ushbu metodlarni fanlararo integratsiya asosida tizimli qo'llash hali ham yetarli darajada yo'lga qo'yilmagan. Bu esa mazkur tadqiqotning dolzarbligini yanada oshiradi. Chunki ta'lim samaradorligini oshirish uchun mavjud metod va texnologiyalarni o'zaro uyg'unlashtirish, ularni yagona didaktik tizimga keltirish zarur.

ASOSIY QISM

Fanlararo integratsiya zamonaviy pedagogikaning muhim yo'nalishlaridan biri bo'lib, u turli fanlar o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni ta'minlash orqali o'quvchilarda yaxlit bilim tizimini shakllantirishga xizmat qiladi. Ushbu yondashuvga ko'ra, bilimlar alohida-alohida emas, balki o'zaro bog'liq holda o'zlashtiriladi. Bu esa o'quvchilarning tafakkurini kengaytiradi, ularning bilimlarni real hayotiy vaziyatlarda qo'llay olish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Didaktik nuqtai nazardan, fanlararo integratsiya bir necha muhim imkoniyatlarni taqdim etadi. Birinchidan, u o'quvchilarning o'rganilayotgan mavzuga nisbatan qiziqishini oshiradi, chunki mavzular turli fanlar bilan bog'langan

holda yanada mazmunli va hayotiy tus oladi. Ikkinchidan, integratsiya o'quvchilarda mantiqiy, tanqidiy va ijodiy fikrlashni rivojlantirishga yordam beradi. Uchinchidan, bu yondashuv o'quvchilarning mustaqil ishlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini shakllantiradi. Ona tili darslarida matn ustida ishlash jarayoni aynan fanlararo integratsiya uchun qulay imkoniyat yaratadi. Chunki matn mazmuni turli sohalarga oid bo'lishi mumkin va uni tahlil qilish jarayonida boshqa fanlarga oid bilimlardan foydalanish talab etiladi. Masalan, tabiat haqidagi matnni o'rganishda tabiiy fanlarga oid tushunchalar, tarixiy matnni tahlil qilishda esa tarix faniga oid bilimlar qo'llaniladi. Shu orqali o'quvchilarda bilimlarni integratsiyalashgan holda o'zlashtirish jarayoni yuzaga keladi.

Ona tili darslarida matn ustida ishlashning o'ziga xos xususiyatlari. Matn ustida ishlash ona tili darslarining asosiy tarkibiy qismlaridan biri bo'lib, u o'quvchilarning nutqiy, tafakkuriy va kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Ushbu jarayon odatda bir necha bosqichda amalga oshiriladi: matnni o'qish, tushunish, tahlil qilish va qayta ifodalash. Matnni o'qish bosqichida o'quvchilar matn mazmuni bilan tanishadilar, asosiy g'oyani anglashga harakat qiladilar. Tushunish bosqichida esa ular matnning mazmunini chuqurroq idrok etadilar, undagi asosiy va ikkinchi darajali fikrlarni ajratib oladilar. Tahlil bosqichida matnning tuzilishi, uslubi, til vositalari o'rganiladi. Qayta ifodalash bosqichida esa o'quvchilar matnni o'z so'zlari bilan bayon qiladilar, bu esa ularning nutqini rivojlantiradi. Fanlararo integratsiya ushbu bosqichlarning har birini yanada boyitadi. Masalan, matnni tushunish jarayonida boshqa fanlardan olingan bilimlar yordamida matn mazmuni kengroq yoritiladi. Tahlil bosqichida esa turli fanlarga xos yondashuvlar qo'llanilishi mumkin. Natijada matn ustida ishlash jarayoni ko'p qirrali va samarali tus oladi.

Fanlararo integratsiya asosida matn bilan ishlash metodlari. Fanlararo integratsiyani samarali amalga oshirish uchun turli pedagogik metodlardan foydalanish muhim ahamiyatga ega. Quyida shunday metodlarning ayrimlari keltiriladi:

Birinchidan, interfaol metodlar. "Aqliy hujum", "Klaster", "Insert", "Venn diagrammasi" kabi metodlar o'quvchilarning faolligini oshiradi va ularni mustaqil fikrlashga undaydi. Masalan, matnni o'rganishda "Klaster" usulidan foydalanib, o'quvchilar matndagi asosiy tushunchalarni turli fanlar bilan bog'lab chiqishlari mumkin.

Ikkinchidan, muammoli ta'lim texnologiyasi. Bu metod o'quvchilar oldiga muammoli vaziyat qo'yish orqali ularni izlanishga undaydi. Masalan, ekologiyaga oid matnni o'rganishda o'quvchilarga "Atrof-muhitni muhofaza qilish uchun nimalar qilish kerak?" kabi savollar berilishi mumkin.

Uchinchidan, loyiha metodi. Bu metod orqali o'quvchilar muayyan mavzu bo'yicha mustaqil izlanish olib boradilar va o'z natijalarini taqdim etadilar. Masalan, "Tabiatni asraylik" mavzusida loyiha ishlab chiqish orqali o'quvchilar ona tili, tabiiy fanlar va ekologiya bilimlarini birlashtiradilar.

To'rtinchidan, raqamli texnologiyalar. Multimediyaviy vositalari, taqdimotlar va elektron platformalar yordamida matn ustida ishlash jarayoni yanada qiziqarli va samarali tashkil etilishi mumkin. Bu esa o'quvchilarning axborot bilan ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Integratsiyalashgan yondashuvning samaradorligi. Fanlararo integratsiya asosida tashkil etilgan matn ustida ishlash jarayoni o'quvchilarning bilim darajasiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Bunday yondashuv natijasida o'quvchilar matnni chuqurroq anglaydilar, undagi asosiy g'oyani to'g'ri aniqlay oladilar hamda o'z fikrlarini erkin bayon qilishga o'rganadilar. Shuningdek, integratsiyalashgan darslar o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Turli fanlar o'rtasidagi bog'liqlikni anglash o'quvchilar uchun yangi bilimlarni o'zlashtirishni osonlashtiradi. Bu esa ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi. Bundan tashqari, fanlararo integratsiya o'quvchilarning tanqidiy va ijodiy fikrlashini rivojlantiradi. Ular matnni nafaqat o'qib tushunadilar, balki uni tahlil qiladilar, baholaydilar va o'z nuqtai nazarlarini bildirishga o'rganadilar. Bu esa ularning shaxs sifatida shakllanishida muhim ahamiyat kasb etadi. Umuman olganda, fanlararo integratsiya asosida matn ustida ishlashni takomillashtirish ona tili darslarining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Ushbu yondashuv o'quvchilarning bilimlarini chuqurlashtirish, ularning nutqiy va tafakkuriy rivojlanishini ta'minlash hamda zamonaviy ta'lim talablariga mos kompetensiyalarni shakllantirishda muhim ahamiyatga ega.

NATIJARLAR

Mazkur tadqiqot doirasida ona tili darslarida matn ustida ishlash jarayonini fanlararo integratsiya asosida tashkil etishning samaradorligi tahlil qilindi. Olib borilgan kuzatuvlar, amaliy mashg'ulotlar va metodik yondashuvlar asosida quyidagi natijalarga erishildi:

Birinchidan, fanlararo integratsiya asosida tashkil etilgan darslar o'quvchilarning matnni tushunish darajasini sezilarli darajada oshirdi. An'anaviy usullarga nisbatan integratsiyalashgan yondashuvda o'quvchilar matn mazmunini chuqurroq anglay boshladilar, undagi asosiy va ikkinchi darajali fikrlarni ajrata olish ko'nikmalari rivojlandi. Bu esa ularning o'qish savodxonligining ortishiga xizmat qildi.

Ikkinchidan, o'quvchilarning mustaqil fikrlash va tahlil qilish qobiliyatlari rivojlandi. Matnni turli fanlar bilan bog'lash jarayonida ular sabab-oqibat aloqalarini aniqlash, muammoli vaziyatlarga yechim topish va o'z nuqtai nazarini asoslab berishga o'rganishdi. Natijada o'quvchilarda tanqidiy fikrlash elementlari shakllandi.

Uchinchidan, o'quvchilarning nutqiy kompetensiyasida ijobiy o'zgarishlar kuzatildi. Integratsiyalashgan darslar davomida o'quvchilar o'z fikrlarini og'zaki va yozma ravishda aniq, izchil va mantiqiy bayon etishga intildilar. Matn asosida qayta hikoyalash, savol-javoblar va ijodiy topshiriqlar ularning nutq boyligini oshirdi.

To'rtinchidan, dars jarayonida o'quvchilarning faolligi va qiziqishi oshdi. Fanlararo bog'liqlik asosida tashkil etilgan mashg'ulotlar o'quvchilar uchun yangilik sifatida qabul qilinib, ularni darsda faol ishtirok etishga undadi. Ayniqsa, interfaol metodlar va raqamli vositalardan foydalanish darslarni yanada jonlantirdi.

Beshinchidan, o'quvchilarda bilimlarni kompleks o'zlashtirish ko'nikmasi shakllandi. Ular ona tili darslarida o'rganilgan matn mazmunini boshqa fanlar bilan bog'lash orqali bilimlarini tizimli ravishda mustahkamlashga erishdilar. Bu esa ularning umumiy dunyoqarashini kengaytirdi.

Oltinchidan, o'qituvchining pedagogik faoliyatida ham ijobiy o'zgarishlar kuzatildi. Fanlararo integratsiya asosida darslarni rejalashtirish va o'tkazish o'qituvchidan ijodkorlikni, yangicha yondashuvni talab qildi. Natijada dars jarayonlari yanada mazmunli va samarali tashkil etildi. Umuman olganda, tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, fanlararo integratsiya asosida matn ustida ishlash o'quvchilarning nafaqat bilim darajasini oshiradi, balki ularning mustaqil fikrlash, nutqiy faoliyat va ijodiy yondashuv ko'nikmalarini ham rivojlantiradi. Bu esa mazkur yondashuvni ona tili darslarida keng qo'llash zarurligini asoslaydi.

XULOSA

Mazkur tadqiqot natijalariga tayangan holda shuni ta'kidlash mumkinki, ona tili darslarida matn ustida ishlash jarayonini fanlararo integratsiya asosida tashkil etish ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Zamonaviy ta'lim tizimida o'quvchilardan faqat bilim olish emas, balki ularni amaliyotda qo'llay olish, mustaqil fikrlash va muammoli vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qilish kabi kompetensiyalarni egallash talab etilmoqda. Shu nuqtai nazardan, fanlararo integratsiya mazkur vazifalarni samarali amalga oshirish imkonini beradi. Tadqiqot jarayonida aniqlanishicha, integratsiyalashgan yondashuv asosida tashkil etilgan matn ustida ishlash darslari o'quvchilarning o'qish savodxonligini, matnni tushunish va tahlil qilish ko'nikmalarini sezilarli darajada rivojlantiradi. Shuningdek, bu yondashuv o'quvchilarning nutqiy kompetensiyasini oshiradi, ularning og'zaki va yozma nutqini boyitadi hamda fikrlarni mantiqiy va izchil bayon etish malakasini shakllantiradi.

Fanlararo integratsiya o'quvchilarning bilimlarini tizimli ravishda o'zlashtirishiga xizmat qilib, turli fanlar o'rtasidagi bog'liqlikni anglashga yordam beradi. Bu esa ularning dunyoqarashini kengaytiradi, real hayotiy vaziyatlarga moslashuvchanligini oshiradi va bilimlarni kompleks tarzda qo'llay olish ko'nikmasini shakllantiradi. Natijada o'quvchilar nafaqat matnni o'qib tushunadilar, balki uni tahlil qilish, baholash va unga nisbatan o'z munosabatini bildirish darajasiga yetadilar. Bundan tashqari, integratsiyalashgan darslar o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi, ularni faol ishtirok etishga undaydi hamda mustaqil izlanishga yo'naltiradi. Interfaol metodlar, muammoli vaziyatlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan uyg'unlashtirilgan holda tashkil etilgan matn ustida ishlash jarayoni ta'lim sifatini yanada oshirishga xizmat qiladi.

Xulosa sifatida aytish mumkinki, fanlararo integratsiya asosida matn ustida ishlashni takomillashtirish boshlang'ich ta'limda muhim metodik yo'nalishlardan biri bo'lib, u o'quvchilarning funksional savodxonligini rivojlantirish, tanqidiy va ijodiy fikrlashini shakllantirish hamda kompetensiyaviy yondashuv talablariga mos ta'limni ta'minlashda katta ahamiyatga ega. Kelgusida ushbu yo'nalishda yanada chuqur ilmiy tadqiqotlar olib borish, integratsiyalashgan darslar uchun yangi metodik tavsiyalar ishlab chiqish va ularni amaliyotga keng joriy etish maqsadga muvofiqdir.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Karimov I.A. *Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch*. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
2. Mirziyoyev Sh.M. *Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz*. – Toshkent: O'zbekiston, 2017.
3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. *Umumiy o'rta ta'limning davlat ta'lim standarti*. – Toshkent, 2021.
4. Abduqodirov A.A. *Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat*. – Toshkent: Fan, 2012.
5. Tolipov O'., Usmonboyeva M. *Pedagogik texnologiyalarning nazariy asoslari*. – Toshkent: Fan, 2006.
6. Erdanova Zamira Olimovna., Safarqulova Nasiba Olimjonovna Boshlang'ich sinf o'qituvchilarida refleksiv ko'nikmalarni rivojlantirish jarayonlarini takomillashtirish INTERNATIONAL CONFERENCE ON MODERN DEVELOPMENT OF PEDAGOGY AND LINGUISTICS. Volume 01, Issue 02, 2024, 2024yil.
7. Olimovna, E. Z., & Olimjonovna, S. N. (2024, February). Boshlang'ich sinf o'qituvchilarida refleksiv ko'nikmalarni rivojlantirish jarayonlarini takomillashtirish. In *INTERNATIONAL CONFERENCE ON MODERN DEVELOPMENT OF PEDAGOGY AND LINGUISTICS* (Vol. 1, No. 2, pp. 61-67).

8. Olimovna, E. Z. (2023). ILLUMINATION OF THE PROBLEM OF USING THE PEDAGOGICAL APPROACHES OF AL-HAKIM AT-TERMIZI IN THE HIGHER EDUCATION SYSTEM. *World Bulletin of Social Sciences*, 27, 13-17.
9. Olimovna, E. Z., & Durdona, N. M. (2025, January). ONA TILINI O'QITISHDA MATN USTIDA ISHLASH METODIKASI MAZMUNINI TAKOMILLASHTIRISH. In *INTERNATIONAL CONFERENCE ON MODERN DEVELOPMENT OF PEDAGOGY AND LINGUISTICS* (Vol. 2, No. 1, pp. 26-31).
10. Erdanova, Z., & Pardayeva, M. (2025). IMPROVING THE CONTENT OF THE METHODOLOGY OF WORKING ON TEXT IN TEACHING THE MOTHER LANGUAGE. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 5(1), 110-113.
11. Olimovna, E. Z. (2025). Improving the technology of working with text in native language lessons. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 5(3), 558-561.
12. Olimovna, E. Z. (2024). REFLECTIVE IN FUTURE PRIMARY CLASS TEACHERS CULTURE DEVELOPMENT PROCESSES IMPROVEMENT. *International Journal of Pedagogics*, 4(04), 87-90.
13. Nilufar BOYNAZAROVA. (2023). NATURE AND HUMAN HARMONY IN PERSONAL MORAL DEVELOPMENT. *World Bulletin of Social Sciences*, 27, 6-9. Retrieved from <https://scholarexpress.net/index.php/wbss/article/view/3219>
14. Nilufar Boynazarova. (2023). FORMATION OF ECOLOGICAL CULTURE IN PRIMARY CLASS STUDENTS. *Open Access Repository*, 9(10), 99–102. Retrieved from <https://oarepo.org/index.php/oa/article/view/3553>
15. Nilufar Boynazarova. (2023). FORMATION OF ECOLOGICAL CULTURE IN PRIMARY CLASS STUDENTS. *Open Access Repository*, 9(10), 99–102. Retrieved from <https://oarepo.org/index.php/oa/article/view/3553>
16. Nilufar Boynazarova. (2023). ISSUES OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND FORMATION OF ECOLOGICAL CULTURE OF PRIMARY CLASS STUDENTS. *World Bulletin of Social Sciences*, 27, 10-12. Retrieved from <https://scholarexpress.net/index.php/wbss/article/view/3220>
17. Nilufar BOYNAZAROVA. (2023). NATURE AND HUMAN HARMONY IN PERSONAL MORAL DEVELOPMENT. *World Bulletin of Social Sciences*, 27, 6-9. Retrieved from <https://scholarexpress.net/index.php/wbss/article/view/3219>
18. Nilufar Boynazarova. (2023). FORMATION OF ECOLOGICAL CULTURE IN PRIMARY CLASS STUDENTS. *Open Access Repository*, 9(10), 99–102. Retrieved from <https://oarepo.org/index.php/oa/article/view/3553>
19. Nilufar Boynazarova. (2023). FORMATION OF ECOLOGICAL CULTURE IN PRIMARY CLASS STUDENTS. *Open Access Repository*, 9(10), 99–102. Retrieved from <https://oarepo.org/index.php/oa/article/view/3553>
20. Nilufar Boynazarova. (2023). ISSUES OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND FORMATION OF ECOLOGICAL CULTURE OF PRIMARY CLASS STUDENTS. *World Bulletin of Social Sciences*, 27, 10-12. Retrieved from <https://scholarexpress.net/index.php/wbss/article/view/3220>